

Spoelman

De heer **Weekers** (VVD): Ik wil aan u dezelfde vraag voorleggen als zojuist aan mevrouw Schimmel. Hoe kijkt u aan tegen het feit dat je straks een groep hebt die volgens de nieuwe regels een aanvraag indient en met terugwerkende kracht de hoge uitkering krijgt? Hoe vergelijkt u dat met de mensen die de afgelopen jaren een lagere uitkering hebben gekregen, en die in de nieuwe regeling de hogere uitkering krijgen? Ziet u daarin geen rechtsongelijkheid?

Mevrouw **Spoelman** (PvdA): Dat is een invoeringsprobleem. Ik ben benieuwd naar het antwoord van de staatssecretaris op dat punt. Ik neem aan dat ik daarop nu geen antwoord hoef te geven.

□

De heer **Weekers** (VVD): Voorzitter! De TOG-regeling is uitgebreid geëvalueerd. Het kabinet is aan de belangrijkste kritiekpunten met betrekking tot de inhoud van de regeling tegemoetgekomen. Mijn fractie heeft daarvoor vorig jaar de loftrumpet in de richting van de staatssecretaris geblazen. De staatssecretaris is goed ingegaan op de vraag om de regeling meer bekend te maken, en alle afgewezen aanvragers die wel onder een nieuwe definitie vallen, op de hoogte te stellen van de nieuwe regels. Dat was voor onze fractie absoluut voldoende. Dit debatje had voor ons dan ook niet hoeven. Ik ben het absoluut niet eens met de motie, zoals die is voorgesteld. De motie klinkt heel sympathiek, maar heeft een nieuwe rechtsongelijkheid tot gevolg. Ik heb dat zojuist al aangegeven. De mensen die volgens de motie van mevrouw Schimmel in aanmerking komen voor een uitkering, krijgen met terugwerkende kracht een hoge uitkering, maar hoe ga je dan om met de mensen die al jaren een lage uitkering hebben? Worden zij soms bijgeplust? Wat kost de motie trouwens? Wat kost de terugwerkende kracht? Ziet de staatssecretaris mogelijkheden om dit binnen het bestaande potje op te lossen? Ik verwijs in dat kader naar de opmerkingen van mevrouw Bijleveld. Als dat niet zo is, dan hoor ik graag van de indieners van de motie hoe zij de kosten van de motie willen betalen.

□

Staatssecretaris **Hoogervorst**: Voorzitter! Ik dank de Kamer voor haar inbreng in eerste termijn. Ik val meteen met de deur in huis. Ik heb zeer zwaarwegende bezwaren tegen de motie.

Terugwerkende kracht in wetgeving kan slechts in zeer uitzonderlijke gevallen plaatsvinden. Dat wapen moet je niet lichtvaardig gebruiken, alleen uit bittere noodzaak. Naar mijn overtuiging is in dit geval geen sprake van die noodzaak. Als je de 1800 mensen die zich in het verleden hebben aangemeld, maar toen onder de oude criteria niet in aanmerking kwamen voor een uitkering – onder de nieuwe criteria kan dat wel het geval zijn – alsnog met terugwerkende kracht voor die uitkering in aanmerking zou laten komen, dan ontstaat een evident geval van ongelijke behandeling. Mevrouw Spoelman heeft daar in het algemeen overleg van enkele maanden geleden heel treffend over gesproken. De mensen die de criteria destijds beter door hadden dan anderen en zich toen hebben aangemeld, zouden dan worden afgestraft voor het feit dat ze die regeling toen goed hebben bekeken. Je kunt een en ander nog gemakkelijker maken. Je kunt iedereen die zich alsnog aanmeldt met terugwerkende kracht tot 1997 een ruimere uitkering geven, maar dan breekt mijn klomp helemaal. De uitvoerings- en uitkeringslasten bedragen ongeveer 20 mln. Dat bedrag staat echter in geen verhouding tot het bedrag dat ik jaarlijks aan deze regeling uitgeef. Dit is belangrijk, maar toch secundair aan mijn andere bezwaren.

Als ik de motie uitvoer, dan zet ik de uitvoering voor een onmogelijke taak. Hoe kan ik de uitvoering belasten met het toekennen van uitkeringen, op grond van een situatie uit 1997 die niet meer met terugwerkende kracht kan worden bekeken? Het lijkt mij vrijwel uitgesloten dat het uitvoeren van deze regeling met terugwerkende kracht op een rechtmatige manier kan geschieden. De Kamer zegt terecht tegen mij dat het met de rechtmatigheid van de uitvoering van de sociale zekerheid niet best is gesteld. Zelfs bij de Sociale verzekeringsbank worden zekere rechtmatigheidscijfers overschreden. Dan kan de Kamer niet in gemoede

van mij verlangen dat ik een maatregel tref, waarvan wij allemaal weten dat die de rechtmatigheid zwaar onder druk zet. Alsof de Sociale verzekeringsbank al niet genoeg aan haar fiets heeft hangen.

Ik heb nog een bezwaar tegen de motie. Ik ben heel ruimhartig geweest in het verruimen van de regeling. Ik heb de evaluatie opgepikt, in die zin dat ik heb gezegd: laten wij het op een andere manier doen. Ik ben dus niet zuinig geweest. Ik heb duidelijk gezegd dat ik mij er in het kabinet voor zou inzetten om er een bepaald bedrag voor te krijgen. Als dank voor die ruimhartigheid word ik nu beloofd met een motie die mij dwingt een slechte maatregel te treffen die heel veel geld kost. Dat is geen aanmoedigingspremie om in de toekomst, als ik met een evaluatie aan de gang ben, dezelfde ruimhartigheid aan de dag te leggen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, op een nader te bepalen tijdstip over de motie te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de wet tot wijziging van de Huisvestingswet (doorwerking ruimtelijk beleid) (26471).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Rietkerk** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Voor ons ligt de wijziging van de Huisvestingswet, die doorwerkt naar de ruimtelijke ordening. In zijn boek "Hoe God verdween uit Jorwerd" beschrijft Geert Mak de ontwikkelingen op het Friese platteland. Het is het verhaal waarin alles anders werd. Van de beschreven historische omwenteling zijn pas nu de omvang en de gevolgen duidelijk geworden. De bibliotheek, het postkantoor, de schoenmaker en de bakker verdwenen, net zoals het huiskamercafé, het timmerbedrijf en de vrijwillige brandweer. De kerk werd overgedragen aan Monumentenzorg. De sociale samenhang en de leefbaarheid van kleine stadjes, dorpen en

Rietkerk

kernen staat nu nog steeds onder druk. Ik kom daar zo op terug.

De wijziging van de Huisvestingswet schiet als instrument op onderdelen ook tekort. Er is namelijk wel plaats voor rijke rustzoekers in restrictieve beleidsgebieden, maar starters uit de regio komen onvoldoende aan bod. Dit geldt met name voor jongeren en jonge gezinnen, maar ook voor ouderen die steeds meer zelfstandig willen blijven wonen in het gebied waarin zij geworteld zijn. Dat komt omdat de woningprijzen de pan uit rijzen, maar er zijn ook andere redenen. Juist de mensen uit de eigen regio waarborgen de leefbaarheid en de sociale samenhang in dorpen en kernen.

Het uitgangspunt van de wet die nu voorligt, is de vrije vestiging. De mate van beperking van bindingseisen bij de woonruimteverdeling en de kaveluitgifte deelt de CDA-fractie niet volledig. De gemeenten hebben bindingseisen nodig ter bescherming van de leefbaarheid in het landelijk gebied en ter beperking van de mobiliteit met betrekking tot woon-werkverkeer. In de gewijzigde Huisvestingswet staat dat niet meer dan 50% van de koopwoningen in een restrictief beleidsgebied aan specifieke groepen woningzoekenden kan worden toegewezen via lokale bindingseisen. De restrictieve gebieden betreffen het Groene Hart, de Utrechtse Heuvelrug, een deel van de Veluwe en door de provincie in het streekplan aan te wijzen gebieden. Ik wijs overigens op het belang van de binding van de burger aan een wijk, dorp of kern. Dat mag niet worden onderschat. Daarnaast geven veel mensen aan dat zij graag in de regio, niet ver van de familie, willen blijven wonen. De CDA-fractie hecht aan deze sociale samenhang en deze familie- en gezinswens.

De nog op te stellen AMvB zou hier nadrukkelijk op in moeten gaan. Die is nu niet aan de orde, maar ik hoor graag van de staatssecretaris of de AMvB daarop ingaat.

Mevrouw **Verbugt** (VVD): De heer Rietkerk praat in kritische bewoordingen over die 50%. Dat percentage is destijds tot stand gekomen dankzij een motie die ook door het CDA is gesteund. Wijkt zijn opvatting in dit debat af van de opvatting die hij eerder in twee debatten in de Kamer heeft verwoord?

De heer **Rietkerk** (CDA): Ik heb

bewust verwezen naar de 50% voor de restrictieve gebieden. Ik heb gevraagd om nog eens goed te kijken naar de problematiek van de sociale samenhang en de lokale bindingseisen in de AMvB. Ik kom daar straks nog op terug, omdat ik op dat punt regionaal maatwerk vraag. Ik wijk dus niet af van het eerder ingenomen standpunt, maar ik vraag bij de verdere uitwerking wel of, gelet op de huidige situatie en de situatie voor de komende jaren, wellicht maatwerk geleverd moet worden via de AMvB.

Mevrouw **Verbugt** (VVD): Betekent dat dat u nog steeds vasthoudt aan de motie die u toen samen met ons en anderen heeft ingediend?

De heer **Rietkerk** (CDA): U zult aan mijn bijdrage merken dat ik ruimte op onderdelen vraag als het gaat om die 50%. Wij willen dat niet als een absolute grens zien, maar gelet op lokale en regionale omstandigheden vragen wij aan de staatssecretaris of hij daar oog voor heeft en of hij denkt dat dat via de nog op te stellen AMvB uitgewerkt kan worden.

Voorzitter! De CDA-fractie vindt het voorgestelde regime, gelet op een aantal reacties uit de desbetreffende gebieden, te rigide. Ik verwijs naar brieven van gemeenten uit het Groene Hart en van jongeren uit Tubbergen, de provincie Overijssel, de Waddeneilanden enzovoort. Dat regime heeft tot gevolg dat een aantal kleinere gemeenten in die restrictieve gebieden het beperkt aantal woningen dat zij mag bouwen, onvoldoende mag bestemmen voor de eigen inwoners. De ruimte voor het lokale volkshuisvestingsbeleid wordt daardoor als te zeer beperkt gezien. De CDA-fractie is ervoor dat provincies en gemeenten wat meer maatwerk kunnen leveren. De woningmarkt was de afgelopen jaren krap. De prijzen zijn in ontwikkeling. Onze vraag is of bij de nog op te stellen AMvB rekening gehouden kan worden met die aspecten. Het beleid, zoals uit onderzoek en de situatie ter plekke blijkt, heeft tot gevolg dat jonge gezinnen en starters, maar ook ouderen die langer zelfstandig willen blijven wonen – een beleid waar wij van harte achterstaan – een woning willen hebben in het gebied waar zij geworteld zijn. We zien nu dat die jongeren en ouderen in sommige situaties zich verplicht voelen of

verplicht worden naar regionale opvangcentra of Vinex-locaties te verhuizen. Ik verwijs wat dat betreft naar de motie van de SGP, die een Kamermeerderheid heeft behaald, over een adequaat woningaanbod voor starters. Hoe staat het met de uitvoering van deze motie? Wanneer kan de Kamer hierover worden geïnformeerd? In die vraagstelling ligt ook het verzoek besloten om spoed te betrachten. Dat onderzoek is niet alleen nodig in het kader van de discussie over de AMvB die nog komt, maar ook in het kader van de vijfde nota en de discussie die daarover later gevoerd zal worden.

Een ander specifiek probleem is de afbakening van de regio waarbinnen bindingseisen gesteld kunnen worden en de definitie van restrictieve gebieden. Ik heb er al een aantal genoemd. Ik vraag aan de staatssecretaris of hij signalen heeft gekregen of gemeenten het goede huisvestingsbeleid kunnen voeren aan de hand van de wet zoals die nu voorligt. Of is er bij de AMvB een nadere uitwerking nodig om dat regionale maatwerk te leveren? Is de staatssecretaris al bezig met de AMvB? Zo ja, wanneer kan de Kamer die AMvB tegemoet zien? De CDA-fractie heeft in ieder geval de behoefte om hier over die punten in dat kader nadrukkelijker verder te spreken.

Een laatste punt betreft het feit dat er in de Huisvestingswet een prijsgrens wordt aangegeven van f 300.000. Die grens is gedateerd en gebaseerd op woningbouwmarktonderzoek uit 1993 of 1994. In de gebieden waar de woningbouwmarkt krap is en in de restrictieve gebieden, zoals het Groene Hart, de Utrechtse Heuvelrug, de Veluwe en de in streekplannen aangewezen restrictieve gebieden, zijn de prijzen fors gestegen. Daardoor zijn of worden voor vele jonge mensen en gezinnen die huizen onbereikbaar. Wij pleiten ervoor om die prijsgrens te indexeren.

Mevrouw **Kortram** (PvdA): Wat u zegt is uiteraard zeer boeiend, maar ik vraag me af of u procedureel op de juiste manier bezig bent. Ik heb begrepen dat dit een technisch overleg is, waar wij met elkaar zouden vaststellen of wij het al dan niet eens zijn met de wijzigingen die zijn voorgesteld voor de Huisvestingswet. U herhaalt nu het debat.

Rietkerk

De heer **Rietkerk** (CDA): Ik heb in het verslag namens de CDA-fractie een aantal vragen gesteld. Dat waren er meer dan ik nu behandel. Op twee onderdelen, de lokale bindingseisen en de prijsgrens in de Huisvestingswet, heb ik onvoldoende antwoord gekregen. Vanwege het belang dat de CDA-fractie daaraan hecht, vraag ik nadrukkelijk of de staatssecretaris kan aangeven of hij deze punten met ons deelt en of deze bij de AMvB uitwerking krijgen. Daarbij is regionaal maatwerk wat ons betreft een voorwaarde. Wij kunnen op dat moment het debat hervatten.

Mevrouw **Kortram** (PvdA): Die punten zouden aan de orde komen binnen de AMvB die nog aan de Kamer gestuurd moet worden.

De **voorzitter**: Wat vandaag aan de orde is, is de novelle. Ik heb de indruk dat u zich nu enigszins buiten de inhoud van die novelle begeeft.

De heer **Rietkerk** (CDA): Ik houd mij aan de lijn van de inbreng in het verslag, dat onderdeel is van het proces in de Kamer. Ik zet nu, in de lijn van die schriftelijke inbreng, het debat voort op twee punten die van belang zijn en waar de staatssecretaris op een prima manier mee om kan gaan, zodat ik weer wat rustiger kan uitkijken naar de AMvB.

De **voorzitter**: En die de inhoud van de novelle moeten zijn. Daar hebben wij het vandaag over.

De heer **Rietkerk** (CDA): De novelle betreft eigenlijk alleen puur technische zaken.

De **voorzitter**: Dan moet ik toch zeggen dat mevrouw Verbugt en mevrouw Kortram wel enigszins gelijk hebben. Het is niet uit tijdgebrek dat ik hier even op inga, maar omdat wij ons moeten houden aan de onderwerpen die wij agenderen.

De heer **Rietkerk** (CDA): Dat is duidelijk, voorzitter.

Ik rond, waar het de prijsgrens betreft, af met de vraag of de staatssecretaris kan toezeggen dat deze grens geïndexeerd wordt. Ik noem dat, omdat in het regeerakkoord klip en klaar staat – wij staan daar achter – dat de regering zich sterk zal maken voor een leefbaar platteland en voor sociale cohesie. Ik

hoop dat de AMvB ook ruimte zal geven voor regionaal maatwerk. Dan zie ik de positieve uitwerking wel tegemoet.

Laten wij er ten slotte voor zorgen dat wij er vanuit onze verantwoordelijkheid alles aan hebben gedaan om de sociale samenhang en de leefbaarheid zoveel mogelijk te versterken. Als Geert Mak over tien jaar een nieuw boek schrijft, mag daaruit niet blijken dat Haagse regelgeving die natuurlijk veel breder is dan alleen deze novelle, ervoor heeft gezorgd dat de sociale samenhang en de leefbaarheid van kleine stadjes, dorpen en kernen onderuit is gegaan.

□

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter! De technische correcties die aanvankelijk in het onderhavige wetsvoorstel waren voorgesteld, gaven mijn fractie weinig aanleiding tot het maken van kritische kanttekeningen. Inmiddels hebben wij echter een nota van wijziging ontvangen waarin op vier andere punten aanpassingen worden aangebracht. Ik vraag de staatssecretaris om een toelichting op die voorgestelde wijzigingen. Was het niet wenselijk geweest om daaraan voorafgaand advisering door de Raad van State te vragen? Of acht hij deze punten zodanig technisch dat er geen enkele beleidswijziging aan de orde is?

Juist het feit dat met deze nota van wijziging ook andere onderwerpen in deze novelle zijn gebracht, geeft mij de vrijmoedigheid om aansluitend op hetgeen door collega Rietkerk naar voren is gebracht, nadrukkelijk aandacht te vragen voor de brieven die wij van gemeenten hebben ontvangen naar aanleiding van de novelle. Daarin zetten ze op een heldere manier uiteen dat ze van twee kanten in het nauw worden gebracht. Enerzijds hebben ze te maken met een toenemende sturing van bovenaf waar het het ruimtelijk beleid betreft, wat ertoe leidt dat de bouwmogelijkheden voor gemeenten sterk afnemen. Anderzijds lopen ze op tegen het op liberalisatie gerichte volkshuisvestingsbeleid dat als doel heeft de woningmarkt maximaal toegankelijk te maken, en daardoor plaatsgebonden een zekere bescherming ontzegt. De vraag van de SGP-fractie is, wat de staatssecretaris doet met deze signalen en welke gevolgen het zal hebben voor

de uitvoeringsregels in het kader van deze wet. Wat is de mening van de staatssecretaris hierover?

Ik zal, ook omdat al is aangegeven dat dit onderwerp op het randje van de orde is, hier niet verder op ingaan, maar leg wel de vraag voor hoe het staat met de eerder door de Kamer aangenomen motie van mijn hand, waarin de regering is verzocht om te onderzoeken op welke wijze kan worden bevorderd dat in de gebieden waar een restrictief beleid geldt, een adequaat woningaanbod kan worden gewaarborgd, met name voor starters op de woningmarkt die niet over een hoog inkomen beschikken. Graag ook daarover meer duidelijkheid.

De **voorzitter**: Ik wil zelf nog een vraag aan de staatssecretaris stellen. Zou de staatssecretaris in zijn beantwoording inzake de nota van wijziging op stuk nr. 8, waarover de heer Van der Staaij sprak, kunnen meenemen dat daar nogal wat dingen in veranderd worden? Ik ben erg nieuwsgierig naar de motivering van zijn keus om dat in het kader van de nota van wijziging op deze novelle te doen. Hij had daar ook een afzonderlijk wetsvoorstel van kunnen maken.

□

Staatssecretaris **Remkes**: Voorzitter! Ik kreeg bij beide sprekers een wat ongemakkelijk gevoel, omdat ik dacht dat de discussie voor een deel is gevoerd bij de behandeling van de ontwerp-Huisvestingswet zelf. Voor een ander deel zal de discussie gevoerd moeten worden bij de algemene maatregel van bestuur als die bij de Kamer voorligt in het kader van de voorhangprocedure. Voor nog een ander deel, met name waar het gaat om de wat langere termijn en de principes, behoort de discussie gevoerd te worden bij de behandeling van de PKB vijfde nota, die in de loop van dit jaar zal verschijnen. Ik heb eerlijk gezegd niet de behoefte om nu die discussies weer over te doen of vooruit te lopen op discussies die nog volop zullen worden gehouden.

Tegen de heer Rietkerk en de heer Van der Staaij kan ik overigens zeggen dat in de algemene maatregel van bestuur vanzelfsprekend zal worden ingegaan op een aantal aspecten die door de Kamer naar voren zijn gebracht. Daarbij gaat het

Remkes

om de bedragen en de motie-Verbugt, die ook met steun van het CDA door de Kamer is aangenomen. Deze motie heeft nogal wat technische complicaties opgeleverd, en dat is een van de redenen waarom de algemene maatregel van bestuur op dit moment nog steeds in voorbereiding is, maar wel in een gevorderd stadium. Als de voorbereiding is afgerond, zal de normale procedure via de Raad van State, de voorhangprocedure bij de Kamer, enzovoort worden gevolgd.

Ook is gevraagd hoe het zit met de uitvoering van de motie van de heer Van der Staaij over starters op de woningmarkt, naar ik meen ingediend bij de behandeling van de VROM-begroting. Vanzelfsprekend zal die motie worden uitgevoerd. In de nota Wonen zal ook op die problematiek worden ingegaan.

Gebiedsspecifiek maatwerk is mogelijk als daar aanleiding voor is. Ik wil één mogelijke aanleiding noemen waar serieus naar wordt gekeken, omdat mij natuurlijk ook een aantal brieven is opgevallen. Voor een deel gaan die brieven overigens uit van dezelfde misvatting, namelijk dat de Huisvestingswet vandaag nog eens ten principale aan de orde zou zijn. Dat is dus niet het geval. Ik noem de problematiek van de Waddeneilanden. Daar is duidelijk sprake van gescheiden woningmarkten. De mensen hebben niet de vrijheid te kiezen voor een grensgemeente. Zij zijn sociaal-economisch afhankelijk van de woonkeuzemogelijkheid per specifiek eiland. Ik kan de heer Rietkerk wel zeggen dat deze staatssecretaris vanzelfsprekend niet met de rug naar die werkelijkheid op de woningmarkt gaat staan. Dat betekent dat nauwgezet zal worden bekeken welk uitzonderingsregime daar wenselijk is om aan de problemen tegemoet te komen, zonder dat dit regime het risico in zich draagt van precedentwerking richting andere delen van het land. Dat risico moet natuurlijk per se worden voorkomen. Er wordt zeer serieus gekeken naar de mogelijkheid om daadwerkelijk soelaas te bieden voor die problematiek.

De voorzitter heeft zich eigenlijk aangesloten bij de vraag van de heer Van der Staaij waarom deze procedure is gekozen en wat daarvan de betekenis is. De novelle en de eerste nota van wijziging betreffen technische punten, maar ik ben geneigd te zeggen dat ook de tweede

nota van wijziging in belangrijke mate over techniek gaat en mede samenhangt met wetgeving die elders is gewijzigd. Wellicht kan in die benoeming een uitzondering worden gemaakt voor de verlenging van de overgangperiode. Dat is bij ons aangekaart door IPO en VNG. Het leek mij wenselijk, met name waar het gaat om de bestuurlijke zekerheden bij provincies en gemeenten, om dat maar in een keer te regelen. Ik heb mij uiteraard gerealiseerd dat ook een andere weg mogelijk zou zijn geweest, maar omdat ik inschatte dat deze verlenging niet zodanige discussies zou oproepen dat de conclusie moest worden getrokken dat er een aparte procedure voor zou moeten worden gevolgd – dat is mij uit de inbreng van de sprekers ook niet gebleken – heb ik dus maar gekozen voor de weg van de eenvoud.

Mevrouw Verbugt (VVD): Voorzitter! Ik stel vast dat die provincies en gemeenten ook al bij de wetsbehandeling bij de Kamer aan de bel hebben getrokken, hetgeen heeft geresulteerd in een amendement om de termijn te verlengen tot een jaar. De staatssecretaris zegt dat er redenen kunnen zijn om daarvan af te wijken. Kan hij dan nog aangeven wat de belangrijkste overwegingen zijn geweest om af te wijken van de verlengde termijn waarvoor de Kamer heeft gekozen?

Staatssecretaris Remkes: Omdat mij is gebleken dat sommige provincies bij de wijziging van het streekplan dat in een keer wat integraler willen doen, dus los van de wijziging van artikel 13a, b en c, waar het gaat over de bindingseisen. Ik weet uit eigen ervaring dat als je zo'n streekplanwijziging in procedure brengt, dat inderdaad vrij veel tijd kost, vaak meer dan een jaar. Op verzoek van provincies kan dan wat mij betreft, maar dan wel gekoppeld aan die criteria, daaraan tegemoet worden gekomen.

Mevrouw de voorzitter! De heer Rietkerk begon zijn betoog met een beschrijving van het voortreffelijke boek van Geert Mak "Hoe God verdween uit Jorwerd". Ik vond het voortreffelijk, maar ik vond het waar het gaat om de toekomst van het platteland veel te somber en voorbijgaan aan de dynamiek, bijvoorbeeld in technologisch opzicht, die ook op het platteland

aanwezig is en die in veel opzichten zeer kan bijdragen aan de leefbaarheid van het platteland. De heer Rietkerk heeft, door het op deze manier hier aan de orde te stellen, natuurlijk ook een beetje de suggestie opgeroepen alsof de processen die in dat boek beschreven worden ook veroorzaakt worden door de ruimtelijke ordening en zaken die verband houden met de Huisvestingswet. Eerlijk gezegd geloof ik daar niet in. De processen die in het boek van Mak beschreven worden, zijn processen die primair voortvloeien uit een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die zich in belangrijke mate los van de ruimtelijke ordening voltrekken. Ik kan de heer Rietkerk overigens zeggen dat Mak inmiddels nog een ander voortreffelijk boek heeft geschreven en dat wij dus geen tien jaar hoeven te wachten. In dat boek wordt ook een aantal processen beschreven, zij het niet van een plattelandsgemeente maar van een stad. In een aantal opzichten zie je dan overigens vergelijkbare processen, dus voortvloeiende uit de maatschappelijke ontwikkeling. Ook dat boek kan ik hem dus zeer aanbevelen.

De heer Rietkerk (CDA): Voorzitter! Ik heb dat boek gelezen en vond het ook heel boeiend. Ik heb ook in mijn laatste woorden die weer verwezen naar Geert Mak, gesteld dat er naast de Huisvestingswet natuurlijk ook andere instrumenten en andere processen zijn die tot bepaalde ontwikkelingen leiden. Ik vraag de aandacht van de staatssecretaris voor het probleem dat kan ontstaan door de wijziging van de Huisvestingswet, namelijk dat bijvoorbeeld op de Waddeneilanden – en ik ben blij dat de staatssecretaris daar niet met zijn rug naar toe staat, maar er zijn meer regio's – de rijke rustzoeker jonge gezinnen wegdrukt uit de gebieden waar zij werken en geworteld zijn met alle gevolgen voor de mobiliteit van dien.

Staatssecretaris Remkes: Dit heeft vanzelfsprekend de aandacht. Ik heb geprobeerd dit ook in mijn betoog te laten doorklinken. Ik waarschuw echter voor de suggestie dat gemeentebesturen als gevolg van de Huisvestingswet totaal geen bindingseisen meer kunnen stellen. Dat is dus niet aan de orde. Iedere suggestie die uit de woorden van de

Remkes

heer Rietkerk zou kunnen worden afgeleid, wil ik bij dezen uit de wereld helpen.

De heer **Rietkerk** (CDA): De staatssecretaris heeft gezegd dat de motie-Van der Staaij wellicht in de nota Wonen wordt uitgewerkt. Is de staatssecretaris bereid om bij de bespreking van de algemene maatregel van bestuur ook de resultaten van die motie te betrekken?

Staatssecretaris **Remkes**: Ik denk dat dit debat dan wel kan worden gevoerd. Ik kan die samenhang in de tijd gezien niet helemaal aangeven, maar ik vind het vanzelfsprekend dat bij de bespreking van de algemene maatregel van bestuur ook de positie van starters op de woningmarkt aan de orde kan worden gesteld.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Zou het niet verstandig zijn afzonderlijk in te gaan op de problematiek van deze notitie en niet alleen in het kader van de nota Wonen? Dit probleem reikt verder dan alleen het terrein van de volkshuisvesting.

Staatssecretaris **Remkes**: Daartoe ben ik zeker bereid.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, op een nader te bepalen tijdstip te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt van 16.58 uur tot 18.30 uur geschorst.

Voorzitter: Terpstra

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Tracéwet (eerste tranche) (26343).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **Feenstra** (PvdA): Mevrouw de voorzitter! Wat behelst de nu voorliggende wijziging van de Tracéwet? In onze ogen worden in dit wetsvoorstel drie zaken geregeld. Ten eerste houdt het wetsvoorstel in dat de verplichting van gemeenten

om binnen een jaar planologische medewerking te geven aan het tracébesluit komt te vervallen. Ten tweede wordt het tracébesluit zelf aangemerkt als vrijstellingsbesluit met betrekking tot die bepalingen in bestemmingsplannen die zich niet verdragen met het tracé. Ten derde geldt het tracébesluit als een voorbereidingsbesluit totdat het bestemmingsplan in overeenstemming is gebracht met het tracébesluit. Blijkbaar is dat alles. In het jargon van de minister heet het dat "de lege huls van de veter wordt gehaald".

Voor de PvdA-fractie zijn bij het beoordelen van tracévoorstellen, naast overwegingen zoals mobiliteitsbeleid, milieu en financiën, altijd drie punten van belang geweest. Dat zijn de inspraak en de betrokkenheid van burgers, de rol van provincies en gemeenten en de landschappelijke inpassing. Het wetsvoorstel gaat daar blijkbaar echter niet over.

Het wetsvoorstel gaat niet om meer of minder inspraak, want in de nota naar aanleiding van het verslag wordt op pagina 7 gesteld dat dit wetsvoorstel met betrekking tot de inspraak van burgers en bedrijven op geen enkele wijze iets af doet aan de geldende procedure. Het doel is ook niet het creëren van meer of minder bevoegdheden of beleidsruimte voor provincies en gemeenten, want daarover staat in de nota naar aanleiding van het verslag dat het wetsvoorstel geen wezenlijke wijziging brengt in de positie van de andere overheden. Het wetsvoorstel betreft verder ook niet de landschappelijke inpassing, want daarover staat in dezelfde nota naar aanleiding van het verslag het volgende geschreven: "Wat betreft de integrale afweging van belangen, die verbonden is aan de besluitvorming inzake tracés, verandert het wetsvoorstel niets."

Het wetsvoorstel regelt enkel – ik verwijs naar pagina 16 van de nota naar aanleiding van het verslag – dat een einde wordt gemaakt aan een procedure die met betrekking tot het tracé uitsluitend leidt tot onnodige bestuurslasten, bureaucratische rompslomp en ongerechtvaardigde verwachtingen bij burgers en andere belanghebbenden.

Wie dit ogenschijnlijk eenvoudige voorstel overziet en doorgrondt, komt welhaast tot de conclusie dat het verwijtbaar is dat het kabinet een

en ander niet eerder heeft geregeld. Wellicht had echter de Kamer, als medewetgever, al veel eerder het initiatief moeten nemen om "deze lege huls van de veter te halen".

Als dit materieel-juridisch het voorstel is, waarom zijn er dan inmiddels drie jaar verloren gegaan sinds de eerste brief van het kabinet van januari 1997? In deze brief werden de wijzigingsvoorstellen voor de Tracéwet al aangekondigd. Vergt zo'n eenvoudig wetsvoorstel een memorie van toelichting van 33 pagina's, een verslag van de zijde van de Kamer van 21 pagina's, een nota naar aanleiding van het verslag van 51 pagina's en drie nota's van wijziging?

Met de behandeling van dit wetsvoorstel is inmiddels zoveel tijd verloren gegaan dat de eerder beoogde toepassingen voor de HSL-Zuid en de Betuwelijn ondertussen zijn achterhaald. De vliegverkeervervangende snelle personentreinen naar het zuiden en de vrachtwagenvervangende zware goederentreinen naar het oosten zullen rijden, voordat de integrale herziening van de Tracéwet in de Staatscourant staat.

Er moet een verklaring zijn voor deze omstandige wijze van behandeling, die niet louter en alleen kan voortkomen uit de materieel-juridische strekking van het wetsvoorstel. De PvdA-fractie zoekt deze verklaring niet zozeer op het strikt inhoudelijke vlak als wel bij het besluitvormingsproces en bij onze bestuurscultuur. Wij hechten veel waarde aan het vinden van consensus. Ik verwijs daarvoor naar onze opstelling tegenover het groene poldermodel, het bestuurlijke overleg en de inspraak, de interactieve besluitvorming en de rechtsbescherming. Verder waarderen wij Nederland als eenheidsstaat en de eigenstandige waarde van de positie en de bevoegdheden van onze medeoverheden: de provincies en de gemeenten.

Beide overwegingen leiden ertoe dat wij alleen na intensief beraad durven te besluiten tot het realiseren van een tracé. Deze besluitvorming is altijd even zorgvuldig vormgegeven en leidt dus altijd tot vertraging en hogere kosten. Beide overwegingen verklaren de omstandige wijze van behandeling van dit wetsvoorstel. Immers, infrastructuur die nationaal en internationaal gewenst en noodzakelijk is, veroorzaakt op lokaal en regionaal niveau lasten. Wij